

Universitair Centrum voor
Ontwikkelingssamenwerking

JAARVERSLAG 2016

INHOUD

Universitair Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking vzw

Maatschappelijke zetel:

Pleinlaan 2 – 1050 Brussel

Secretariaat en postadres:

Karel Van Miert Gebouw, Pleinlaan 5 - 1050 Brussel

KBO-nummer: 0420.790.948

www.ucos.be

contact@ucos.be

V.U.: Frank Verstraeten (coördinator)

E-mail: frank.verstraeten@ucos.be - Telefoon: +32 (0) 2 614 81 65

Foto cover: © Hanna Gerkens

4	VOORWOORD
6	DE ORGANISATIE
10	TERUGBLIK 2014-2016
12	GENERATION UNDER CONSTRUCTION
15	THE INSIDERS
17	OMKADERING NAAR HET ZUIDEN
21	OMKADERING DOCENTEN/MEDEWERKERS
22	PUBLIEKSACTIVITEITEN
24	SENSIBILISERING OP DE CAMPUS
27	FINANCIEEL VERSLAG
31	COLOFON

VOORWOORD

Beste lezer,

31 december 2016 markeerde het einde van een driejarige periode en een belangrijk hoofdstuk in de rijke geschiedenis van de organisatie. Het programma 2014-2016 met de vooropgestelde doelstellingen werd netjes afgerond. Dit verslag gaat voornamelijk over de realisaties van het laatste jaar, maar we geven ook ruimte aan een korte terugblik op de volledige periode van het programma.

Achter enkele succesvolle actiemodellen werd in 2016 - voorlopig - een punt gezet. In Generation Under Construction (GUC) kwamen studenten uit België, DR Congo en China samen in Brussel, Chengdu en Lubumbashi met als doel om ervaringen over internationale uitdagingen voor de toekomst uit te wisselen. The Insiders nam studenten mee naar de COP-klimaatconferenties van Marrakesh, Parijs, Doha en Warschau. Stuk voor stuk unieke werkvormen die studenten een uniek inzicht gaven in de wereld van vandaag en morgen. Ook achter de campusgebonden werking werd een punt gezet. De meerwaarde van UCOS zal nu

integraal voor alle instellingen van het hoger onderwijs ingezet worden.

Het afsluiten van het programma luidde een periode van grote onzekerheid over de toekomst in. De volledige sector van de niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerking werd gescreend op performant beheer. Een nieuw medefinancieringsprogramma, ditmaal voor 5 jaar, moest geconcipieerd, uitgewerkt, goedgekeurd en verdedigd worden. En dit in een realiteit van besparen en schrappen door de overheid.

Gelukkig wisten we dat we stevig in onze schoenen stonden. UCOS richt zich, als unieke en essentiële partner, specifiek op het Vlaamse hoger onderwijs. Sinds enkele jaren laten we onze beleidskeuzes leiden door de noden van de verschillende doelgroepen. Moest UCOS niet bestaan, zou het moeten uitgevonden worden. Samenvattend kunnen we stellen: UCOS versterkt de competenties van studenten in het Vlaamse hoger onderwijs zodat zij als bewuste wereldburgers bijdragen

aan duurzame ontwikkeling voor het Zuiden. De toekomst begint elke dag opnieuw. 2017 betekende de start van een vernieuwde organisatie die klaar is om haar steentje bij te dragen in het groter geheel van de solidariteitsbeweging tussen Noord en Zuid.

Tenslotte willen we in dit voorwoord graag alle partners bedanken waarop we de voorbije jaren stevast konden rekenen en waarmee we in de toekomst graag verder

samen in zee gaan. In de eerste plaats de Vrije Universiteit Brussel en deMens.nu, maar ook 11.11.11 en de departementen Brussels International en Internationaal Vlaanderen willen we speciaal vermelden.

Aushim Koumar, Voorzitter
Frank Verstraeten, Coördinator

DE ORGANISATIE

Het Universitair Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking vzw (UCOS) is een ngo voor ontwikkelingssamenwerking verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel.

UCOS stimuleert kritische visieontwikkeling bij studenten van het Vlaamse hoger onderwijs over mondiale kwesties, ontwikkelingssamenwerking en duurzame ontwikkeling. Ze ondersteunt ook de medewerkers van de hoger onderwijsinstellingen om met deze thema's aan de slag te gaan. Het versterken van wereldburgerschapcompetenties bij de studenten stelt hen in staat zich op te stellen als bewuste wereldburgers en zich in te zetten voor internationale solidariteit.

De werking richt zich naar alle instellingen van het Vlaamse hoger onderwijs.

Binnen het nieuwe programma 2017-2021 organiseert UCOS:

- Vormingen over wereldburgerschap voor studenten in het kader van hun opleiding.
- Omkadering voor studenten die naar het Zuiden gaan voor stage of onderzoek.
- Omkadering voor studenten uit het Zuiden die in België studeren.

- Seminaries, lezingen en debatten over wereldburgerschap en Noord-Zuidmobiliteit voor docenten en medewerkers internationalisering.
- Werksessies op maat over wereldburgerschap en Noord-Zuidmobiliteit voor docenten en medewerkers internationalisering.
- De campagne CHanGE met studentenprojecten rond gender en seksuele en reproductieve rechten, waarbij jongeren ervaring opdoen bij partnerorganisaties in het Zuiden en zich inzetten als changemakers in België.

Als ngo voor ontwikkelingssamenwerking is UCOS lid van 11.11.11 (koepelorganisatie van de Vlaamse ngo's) en ngo-federatie (Vlaamse federatie van ngo's voor ontwikkelingssamenwerking). Als vrijzinnig-humanistisch geïnspireerde organisatie is UCOS lid van deMens.nu.

UCOS kan haar werking realiseren dankzij de steun van o.a. de Belgische Ontwikkelingssamenwerking (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp - DGD), Internationaal Vlaanderen, Brussels International, Vrije Universiteit Brussel en deMens.nu.

© Hanna Gerkenis

DE ALGEMENE VERGADERING

De Algemene Vergadering werd samengeroepen op: zaterdag 25 juni 2016, 10u – 15u, huisvandeMens Brussel, Saintelettesquare 17, 1000 Brussel

Nieuwe leden:

Lien Creuwels, Silke Lueg en Tine Patroons

Uittredende leden:

Sandy Snoeck en Sammy Van de Craen

Hernieuwing bestuursmandaten:

Kim Ongena en Anne Van Casteren

Nieuwe bestuursleden:

Raffi Aghekian en Lien Creuwels

Uittredende bestuursleden:

Jan Cornelis, Stefan Moens en Bruno

Verwee

De Algemene Vergadering van UCOS telde op 31 december 2016 **28 leden**.

De leden vertegenwoordigen diverse stakeholders van de organisatie: professoren, docenten en beleidsmedewerkers van VUB en EhB, (oud-)studenten en vrijwilligers, medewerkers binnen de vrijzinnige beweging en ex-medewerkers van UCOS.

De AV denkt kritisch mee over het beleid en vormt een klankbord en een collectief geheugen voor de vzw.

DE RAAD VAN BESTUUR

Het strategische beleid van de organisatie wordt gevoerd door de Raad van Bestuur, die in 2016 zeven keer is samen gekomen.

Op 31 december 2016 was de RvB van UCOS als volgt samengesteld:

Aushim Koumar (voorzitter)
Anthony Vanoverschelde (ondervoorzitter)
Sander De Kegel (financieel verantwoordelijke)
Anne Van Casteren (secretaris)
Raffi Aghekian
Lien Creuwels
Kim Ongena
Rik Rammeloo
Annie Segers
Gunter Vandeplas

HET TEAM

Onze organisatie werd in het begin van het jaar tijdelijk versterkt door **Klaartje Cuyckens**.

Drie personeelsleden verlieten UCOS in 2016: **Nathalie Van Laere**, **Steffi Vermeire** en **An Maeyens**.

In hun plaats kwamen twee nieuwe medewerkers: **Maarten De Ruyck** en **Sebastian Van Hoeck**.

Sander van der Maas en **Silke Lueg**, beiden student Agogische Wetenschappen aan de Vrije Universiteit Brussel, liepen in 2016 stage bij de organisatie.

De huidige samenstelling van het team is als volgt:

Frank Verstraeten

coördinator
frank.verstraeten@ucos.be
02 614 81 65

Bram Cleys

stafmedewerker
bram.cleys@ucos.be
02 614 81 64

Jeroen Pittoors

stafmedewerker
jeroen.pittoors@ucos.be
02 614 81 93

Maarten De Ruyck

stafmedewerker
maarten.de.ruyck@ucos.be
02 614 81 63

Sebastian Van Hoeck

stafmedewerker
sebastian.van.hoeck@ucos.be
02 614 81 63

TERUGBLIK 2014-2016

Het voorbije jaar was het laatste van het UCOS-programma 2014-2016, waarin UCOS zich maximaal heeft ingezet om de wereldburgerschapscompetenties van studenten van het Vlaamse hoger onderwijs te versterken ten behoeve van de internationale solidariteit. Het programma was - in de woorden van een externe evaluator - "over de hele lijn succesvol". De evaluatie van het programma, tot stand gekomen op basis van intensieve bevestigingen van studenten en docenten, schuift enkele belangrijke sterkten van UCOS naar voor om dit succes te verklaren. Zo wordt de unieke rol van UCOS ter ondersteuning van wereldburgerschapseducatie en voor de omkadering van Zuidmobiliteit van de studenten erkend en geapprecieerd. Daarnaast tonen onze doelgroepen en andere belanghebbenden een hoge

tevredenheid over onze dienstverlening en aanbod. Dit wordt bevestigd door de hoge appreciatiescores die we steevast krijgen van deelnemers aan onze activiteiten.

In de voorbije 3 jaar werd op tal van manieren de studenten van het Vlaamse hoger onderwijs bereikt. Zo organiseerden we laagdrempelige sensibiliseringsactiviteiten en boden we een meer diepgravend kennisaanbod aan op de campussen van VUB en Ehb in Brussel. Kleine groepen studenten werden begeleid in intensieve trajecten die hen meenamen naar een internationale conferentie rond ontwikkelingsbeleid of rond de klimaatproblematiek. Anderen namen deel aan de uitwisseling met Chinese en Congolese studenten rond mondiale uitdagingen binnen het project Generation Under Construction. De voorbije jaren werd

de omkadering van studenten die naar het Zuiden gaan voor stage of onderzoek opgestart en uitgebouwd, waardoor het nu een belangrijk onderdeel van onze werking is geworden.

Ook het aanbod voor tweedelijnsvorming heeft verder bijgedragen aan het versterken van wereldburgerschapscompetenties in het hoger onderwijs, zoals blijkt uit de reacties van docenten en medewerkers internationalisering. Zij wijzen op de concrete bruikbaarheid van de kennis, ervaring, tips en tools, aangereikt door UCOS, om met de studenten verder aan de slag te gaan rond wereldburgerschap. Volgens hen speelt onze organisatie een essentiële rol bij het samenbrengen van aspecten van Zuidmobiliteit, internationalisering en wereldburgerschap.

We zijn dan ook trots op het sterke partnerschap dat we de voorbije jaren hebben opgebouwd met de instellingen van het hoger onderwijs.

Tenslotte werd in de externe evaluatie ook gewezen op de duurzaamheid op langere termijn van het UCOS-programma. In de woorden van de evaluator leveren we een essentiële bijdrage aan "het vormen van groepen jonge afgestudeerden die als bewuste, kritische en geëngageerde wereldburgers participeren in de mondiale maatschappij. Het programma ziet hen terecht als 'sleutelfiguren' aangezien zij later vaak op posities binnen de maatschappij terecht komen waarin ze als multiplicator zullen functioneren".

© Hanna Gerkens

© Brecht Goris

GENERATION UNDER CONSTRUCTION (GUC)

In de zomer van 2016 stapten 6 VUB-studenten op het vliegtuig naar Lubumbashi (DR Congo) om er deel te nemen aan de derde en laatste editie van *Generation Under Construction*. UCOS lanceerde dit uitwisselingsproject in 2014 samen met de [Vrije Universiteit Brussel](#), [Sichuan University in China](#) en de [Université de Lubumbashi \(UNILU\)](#). Het opzet van dit project was om studenten uit de 3 landen samen te laten nadenken over de globale uitdagingen waarmee we geconfronteerd worden. Met *Generation Under Construction* maakten we de resolute keuze om over deze uitdagingen na te denken in een consequent globale set-up met zowel vertegenwoordigers van het 'oude' Noorden en Zuiden, als met vertegenwoordigers van nieuwe belangrijke wereldspelers. Op die manier bood het project een afspiegeling van de nieuwe machtsverhoudingen in de wereld.

De laatste editie van dit project volgde het stramien dat de voorbije jaren was uitgezet en bood een afwisseling tussen enerzijds

de inhoudelijke input door docenten en onderzoekers van de UNILU en anderzijds de terreinbezoeken aan lokale actoren. Inleidende colleges rond de situatie op het vlak van onderwijs, gezondheidszorg of gender werden gevolgd door bezoeken aan een aantal scholen, ziekenhuizen en ngo's in de stad. Om de Belgische en Chinese deelnemers ook kennis te laten maken met het leven buiten de grootstad Lubumbashi, had het organiserende team, onder leiding van de Congolese animator prof. Willy Maloba, een aantal uitstappen voorzien. Een eerste uitstap bracht de groep naar de mijnstad Kolwezi, om van daaruit verder te reizen naar Bunkeya. Alvorens terug te

“ *De kracht van dit project ligt in de informele momenten: schaterlachen met een Chinese student, discussiëren met een Congolese leeftijdsgenoot, echte vriendschappen opbouwen ondanks taal- en cultuurbarrières, ... Stereotiepe denkbeelden en vooroordelen verdwijnen snel en maken doorheen de uitwisseling plaats voor een multiculturele realiteit, die intens en leuk is, maar soms ook complex.*

Nelly, deelnemer van VUB

© Hanna Gerkens

keren naar België, kwamen de studenten samen op de boerderij van prof. Maloba buiten de stad, waar tijd was voor reflectie en uitwisseling en uiteraard voor ontspanning.

Het bezoek aan een Chinees mijnbedrijf in de buurt van Kolwezi en het verblijf in

“ *After GUC, I sustain my enthusiasm in exploring the world via seeking study opportunities in Europe and via paying more attention to the current development issues of the ancient-and-young continent Africa during my studies. Words fail to express my gratefulness to all the people [who] contributed to this innovative project and I hope we all become bright thinkers who will continue to engage ourselves in making a better planet.*

Wanchen, deelnemer van Sichuan University

de gastgezinnen liet de grootste indruk na op de deelnemers. Het bezoek aan het Sicomines-mijnbouwproject wierp een licht op de nieuwe machtsverhoudingen in de sector van minerale ontginningen en leidde tot heel wat discussies binnen de groep. Het verblijf in gastgezinnen, waaronder families van de Congolese deelnemers, bood de teamleden uit België en China de kans om van nabij kennis te maken met het dagelijkse leven. Voor velen van hen was het een erg verrijkende ervaring. Alles bij elkaar toonden de intense ervaringen de kracht van dit project en de kansen die het biedt aan jongeren uit verschillende hoeken van de wereld om elkaars perspectief beter te leren kennen.

Generation Under Construction mag oprecht een geslaagd experiment

© Hanna Gerkens

genoemd worden. De keuze om in dit project radicaal het klassieke, maar tevens het volledig achterhaalde Noord-Zuidpatroon te doorbreken, is een succesrecept gebleken. De kennismaking met elkaars zienswijze, maar ook met andere levensomstandigheden, onderwijsvoorzieningen of eetgewoonten,

hebben de blik van de deelnemende studenten verruimd. De contacten die werden gelegd tussen de vier partnerorganisaties leiden ongetwijfeld in de toekomst tot nieuwe initiatieven.

© Hanna Gerkens

THE INSIDERS

Eind 2016 nam een zeskoppig studententeam al voor de vierde keer deel aan de [VN-klimaatonderhandelingen](#) die dit jaar doorgingen in [Marrakesh \(Marokko\)](#).

Mijn hart bonst hevig bij het zien van het grote aantal aanwezige jongeren op de COP22. Ik leer studenten kennen uit alle uithoeken van de wereld, elk met hun eigen unieke achtergrond. Ik ontdek projecten voor hernieuwbare energie door een jongeman uit Groot-Brittannië, of een groep vrouwelijke Marokkaanse ingenieurs, die een op zonnebloem gebaseerde energiebeheerder creëerden. Ik ontdek er grote maar ook kleinere, doch evenzeer belangrijke, initiatieven die elk op hun eigen manier bouwen aan een duurzame en innovatieve samenleving. Een samenleving waarin winst niet op de eerste plaats komt, maar waarin eerder de voorkeur wordt gegeven aan een centrale plaats voor de medemens en moeder aarde. Een ruimte waarin de mogelijkheden verder reiken dan de horizon. Een plaats voorbij hoop en angst.

Lycia, Insider en student aan VUB

Nadat een jaar voordien het historische akkoord van Parijs werd afgesloten, stond de 22ste jaarbijeenkomst van het VN-klimaatverdrag vooral in het teken van het vastleggen van een aantal regels en

procedures voor dit akkoord. Het was al voor de vierde keer dat we een groep studentenambassadeurs konden laten deelnemen aan deze onderhandelingen door hen als observatoren te accrediteren. Ze deden dit met veel enthousiasme en overtuiging.

Hoewel de meeste onderhandelingen die in Marrakesh plaatsvonden vooral technisch van aard waren, kregen de deelnemende studenten, afkomstig van VUB, UGent en HoGent, toch heel wat meer inzicht in de complexe dynamieken die het internationale klimaatbeleid bepalen. Met de verkiezing van Donald Trump tot president van de VS, die tijdens de conferentie plaatsvond, groeide de vrees dat de coöperatieve sfeer tussen de verschillende onderhandelingsgroepen op de conferentie opnieuw zou verslechteren.

Ondanks deze ontwikkelingen hielden [The Insiders](#), zoals de studentenambassadeurs zich ook dit jaar weer noemden, de moed erin. Onder de vlag [#Hope4Climate](#) gingen ze op zoek naar hoopvolle berichten over klimaatverandering. Ze vonden die hoop in

technologische ontwikkelingen die in de marge van de onderhandelingen werden getoond, in presentaties van onderzoekers en politici tijdens de vele side events, maar vooral in de vele ontmoetingen met jongeren en inspirerende activisten. Ook dit jaar brachten de VN-klimaatonderhandelingen weer tienduizenden actoren vanuit alle hoeken van de wereld samen, elk met hun verhaal of initiatief. Deze getuigenissen van mensen die overal ter wereld aan de slag gaan om de klimaatverandering af te remmen of rechtvaardige oplossingen voor de gevolgen uit te werken, toonden dat hoop nog steeds aanwezig is.

Via een reeks kanalen verspreidden onze studentenambassadeurs deze constructieve verhalen naar een breder publiek. De meeste #Hope4Climate-getuigenissen werden vastgelegd op camera en gemonteerd tot een videoclip. Andere werden verspreid via de eigen blog van het team: insidersinmarrach.wordpress.com. Daar publiceerden ze ook een aantal beschouwende artikels en opiniestukken.

GENERATIONS ARE CALLING

*The task ahead is daunting
Call for action is redeeming
2016 we are still dreaming?*

*The story of the weak
Earth bleeding cry for help
Experts have had spoken
Air is long warmed
Our lakes are polluted
Land on the landslides
Disaster plagues on all sundries*

*Word in your pocket
Oh, poor me!
Proving it right
Is our mission*

*Every action counts
A call for: Save the planet
Plant trees
Make our environments greener
Save lives
Reduce health complications*

*No complains!
I pledge, and I pledge
To make the planet mine
Mild for generations*

Jimmy, Insider en student aan VUB

© Branwen Peddi

OMKADERING 'NAAR HET ZUIDEN'

UCOS organiseerde het voorbije jaar 33 voorbereidingsdagen 'Naar het Zuiden', op 14 verschillende campussen, waaraan 785 studenten deelnamen. Kortere avondsessies van 2 uur werden gegeven aan 147 studenten, waardoor er in 2016 in totaal 932 studenten deelnamen aan een voorbereiding op een toekomstige Zuidervaring.

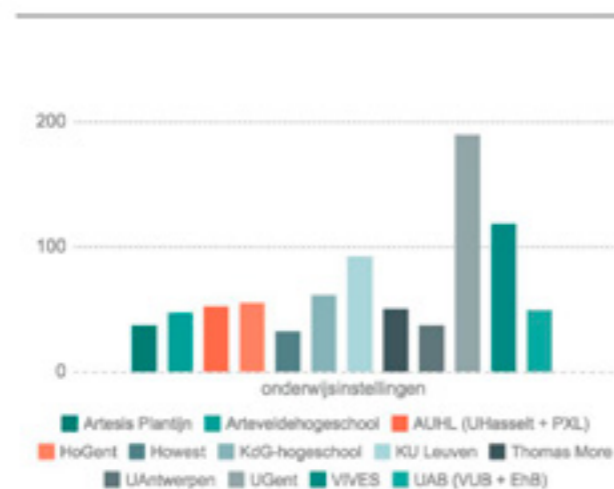
“ De nadrukken en tips die tijdens deze zeer boeiende dag werden meegegeven, waren cruciaal en onmisbaar ter voorbereiding op mijn avontuur naar het Zuiden, en betekenden eveneens een verrijking voor mijn globaal, toekomstig en intercultureel wereldbeeld.

Deelnemer Leuven, 12/03/2016

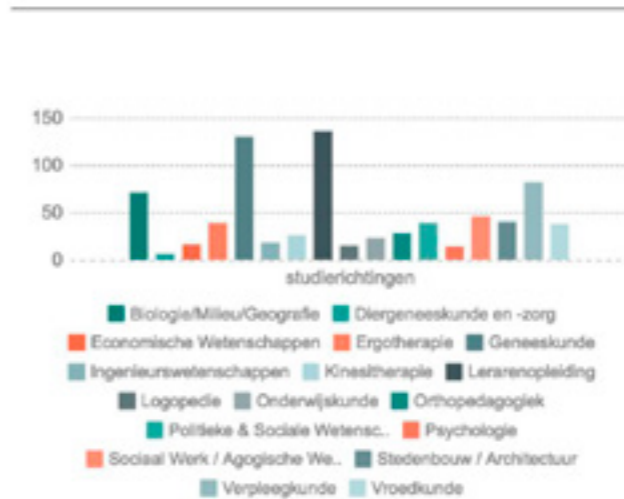
Om maximale interactie te garanderen, streven we er naar niet meer dan 25 studenten toe te laten op een voorbereidingsdag.

De studenten schrijven zichzelf online in en stippen in een lijst een vorming aan, op basis van voorkeur van datum en locatie (Brussel, Antwerpen, Gent, Hasselt, Leuven, Kortrijk en Brugge). De meeste voorbereidingsdagen vinden plaats op zaterdag, maar ook op weekdays worden voorbereidingsdagen georganiseerd. Alle voorbereidingsdagen vinden plaats vanaf half september tot eind mei, met uitzondering van januari. Indien mogelijk worden studenten

VERDELING VAN DE STUDENTEN OVER DE VERSCHILLENDE INSTELLINGEN VAN HET HOGER ONDERWIJS

VERDELING VAN DE STUDENTEN VOLGENS STUDIERICHTING

groepeerd per opleiding, zodat studenten met dezelfde uitdagingen en achtergrond in discussie met elkaar kunnen gaan. Indien mogelijk worden studenten gegroepeerd per opleiding, zodat studenten met dezelfde uitdagingen en achtergrond in

“ Ondanks dat ik reeds eerder een paar keer naar het Zuiden geweest ben, waren de behandelde onderwerpen en thema's zeer nuttig en noodzakelijk voor mijn voorbereiding naar het Zuiden. De informatie rond armoede zou bovendien nuttig zijn voor iedereen, ongeacht een stage in het buitenland. Er werden zeer gevarieerde methodieken gebruikt en de spreker was heel enthousiast en gepassioneerd, met oprechte interesse in de mening van de studentengroep. Door de vele ervaringen in het Zuiden reikte hij goede voorbeelden aan en betrok hij iedereen actief in de discussies.

Deelnemer Leuven, 12/03/2016

discussie met elkaar kunnen gaan.

Voor de omkadering 'Naar het Zuiden' heeft UCOS samenwerkingsovereenkomsten met Vrije Universiteit Brussel, Erasmushogeschool Brussel, Universiteit Gent, Hogeschool Gent, Arteveldehogeschool, Howest, KU Leuven, VIVES, Universiteit Antwerpen, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen, Karel de Grote-Hogeschool, Hogere Zeevaartschool, UHasselt en Hogeschool PXL.

Het notebook wordt gebruikt als werkinstrument tijdens het verblijf van de studenten in het Zuiden, en kan gehanteerd worden als terugkoppeling tijdens de debriefing om met de verworven vaardigheden aan de slag te gaan.

Het belang van debriefingsessies wint aan populariteit binnen de instellingen van het hoger onderwijs. Naast het inzetten op **train de trainers** (zie infra, waar stagedocenten zelf aan de slag kunnen met hun studenten) begeleidde UCOS in 2016 zelf zo'n 117 studenten, waarbij we reflecteren over de ervaringen in het Zuiden en waarbij we de verworven

wereldburgerschapscompetenties valoriseren.

Ter informatie: in 2016 trokken 55% van de studenten naar het continent Afrika, 29% naar Centraal en Zuid-Amerika en 16% naar Azië. De populairste bestemmingen zijn onder meer Zuid-Afrika, Oeganda, Suriname, Peru, Ecuador, India, Cambodja en Kenia.

“ *Het belangrijkste onderwerp dat ik geleerd heb was hoe je moet omgaan met extreme armoede, corruptie en racisme. We denken veel te snel dat we respectvol en tolerant zijn, maar deze vormingsdag legde duidelijk belangrijke vooroordelen en stereotyperingen bloot.*

Deelnemer Gent, 10/12/2016

De voorbereidingsdagen van UCOS werden ook in 2016 zeer positief geëvalueerd door de deelnemende studenten. De gemiddelde score die zij geven voor de inhoud is 7,8 (vorig jaar 7,2) en voor onze aanpak scoren we gemiddeld een 8,5 (vorig jaar 8).

© Brecht Goris

OMKADERING DOCENTEN EN MEDEWERKERS HOGER ONDERWIJS

Opnieuw zorgde UCOS voor een boeiend en gevarieerd aanbod, waarbij onder andere het seminarie over de stageproblematiek in Suriname een voltreffer was. Het **seminarie** was een samenwerking van UCOS met VVOB en VLIR-UOS en werd op de VUB-campus georganiseerd.

Om de debriefing na Zuidstages dichter bij de studenten te brengen en hen te overtuigen hieraan deel te nemen, werd ook sterk ingezet op **'train de trainer'-sessies** om de docenten hierin te versterken. In totaal

organiseerde UCOS 13 initiatieven waarvan 4 werksessies, 2 seminars, 3 lezingen en 4 train de trainers.

UCOS bereikte **171 docenten en verantwoordelijken internationalisering** met bovenstaand aanbod, goed voor 449 deelnemersuren. Net als voorgaande jaren waren de deelnemers tevreden over de activiteiten. 92 % gaf een hoge score voor zowel de inhoud als de aanpak. Ook een telefonische onafhankelijke bevraging leverde een positief beeld op.

Datum	Activiteit
1/02/2016	Werksessie: samenwerking RITCS en ETFL (RD Congo)
1/03/2016	Werksessie: samenwerking EhB lerarenopleiding - ESP (RD Congo)
17/03/2016	Seminarie: stage lopen in Suriname
12/04/2016	Lezing: Global Citizenship als belangrijke doelstelling voor het Hoger Onderwijs
12/04/2016	Werksessie: inspiratiemuur van ECO-campus, vertaling in het Engels
21/04/2016	Train de Trainer: hoe begeleid je debriefingsessies?
28/04/2016	Lezing: Helpt hulp? En enkele grote dilemma's van de internationale ontwikkelingssamenwerking
26/05/2016	Werksessie: Zuidmobiliteit iets voor jou?
2/06/2016	Seminarie: partnerschappen in het Zuiden
12/10/2016	Lezing: Kapuscinski Development Lecture: Branko Milanovic
7/11/2016	Train de Trainer: hoe begeleid je debriefingsessies?
9/11/2016	Train de Trainer: hoe begeleid je debriefingsessies?
15/12/2016	Train de Trainer Debriefing UCOS VUB

PUBLIEKSACTIVITEITEN

Wie meer te weten wou komen over hedendaagse globale uitdagingen, kon ook in 2016 weer terecht bij UCOS. Naast het actief bekendmaken van het ruime bestaande aanbod aan inhoudelijke publieksactiviteiten in en buiten Brussel, organiseerden we ook zelf weer heel wat eigen evenementen.

We begeleidden een aantal vormingen aan studentengroepen rond onze kernthema's, vooral rond **interculturaliteit**. Nieuw in het aanbod was een **vorming rond ontwikkeling en migratie**. Voor een publiek van ongeveer

40 studenten van het universiteitsbrede vak Redelijk Eigenzinnig (VUB) zochten we een antwoord op de vraag of meer ontwikkelingsgeld helpt om migratie af te remmen. Ook de vraag of migratie zelf een bijdrage kan leveren aan ontwikkeling, werd uitvoerig behandeld.

Naast de eigen vormingen brachten we de studenten ook in contact met een extern aanbod. Indien mogelijk werkten we daarbij samen met andere organisaties of

instellingen. Zo brachten we in het voorjaar het **Afrika Film Festival** naar Brussel met 2 voorstellingen in Cinema RITCS en 1 voorstelling aan de VUB.

Op 12 oktober gingen we opnieuw een samenwerking aan met UNDP en de Europese Commissie voor de programmatie van een **Kapuscinski Development Lecture**. Deze keer kwam de wereldvermaarde ontwikkelingseconoom **Branko Milanovic** naar Brussel om zijn nieuwste boek rond ongelijkheid voor te stellen. Op basis van een indrukwekkend bronnenonderzoek toonde hij tijdens deze lezing hoe de wereldwijde ongelijkheid de voorbije

eeuwen geëvolueerd is en verklaarde hij de drijvende krachten hierachter. In een indrukwekkende grafiek toonde hij hoe globalisering in de twintigste en eenentwintigste eeuw niet alleen winnaars, maar ook verliezers heeft geproduceerd. Al even relevant voor het actuele maatschappelijke debat was zijn boodschap dat begeleide migratie een belangrijke motor kan zijn om de wereldwijde ongelijkheid verder te verkleinen.

De lezing van Brankovic is nog steeds te herbekijken op de website van de Kapuscinski Development Lecture: www.kapuscinskilectures.eu

© Brecht Goris

SENSIBILISERING OP DE CAMPUS

UCOS organiseerde in 2016 meerdere activiteiten op de campus van de VUB te Etterbeek met als doel studenten in contact te brengen met [globale uitdagingen](#), [internationale solidariteit](#) en [duurzame ontwikkeling](#). Aan de hand van [laagdrempelige sensibilisering](#) draagt UCOS bij aan het stimuleren van wereldburgerschap en Noord-Zuidsolidariteit bij een breed studentenpubliek. Door de combinatie van een aantal kwaliteitsvolle acties stimuleren we de studenten om verschillende visies tegenover elkaar te plaatsen en van hieruit hun eigen mening vorm te geven. De activiteiten op de campus werden georganiseerd in samenwerking met meerdere partners (diensten, opleidingen, studentenverenigingen) op en rond de campus.

In maart 2016 organiseerde UCOS, in samenwerking met Broederlijk Delen en de VUB, opnieuw het Brusselse luik van de [Big Brain Battle](#). Het centrale thema van deze jaarlijkse quiz was dit keer 'water'.

Op [internationale vrouwendag](#), 8 maart 2016, organiseerde UCOS, in samenwerking met studentenvereniging Mixomnia, allerlei activiteiten op de VUB-campus om het belang van gelijke rechten tussen man en vrouw te belichten.

UCOS ondersteunde in december 2016 voor de derde keer de [SEA Veggie Night](#), een laagdrempelige activiteit op de VUB-campus om studenten kennis te laten maken met lekker vegetarisch eten.

ZERO WASTE DAY

Naar aanleiding van de [Internationale Dag van de Aarde](#) op 22 april organiseerden UCOS en Green Team VUB, in samenwerking met SEA, een 'Zero Waste Day' op de VUB-campus in Etterbeek. De Internationale Dag van de Aarde staat volledig in het teken van de zoektocht naar alternatieven voor onze steeds groter wordende afvalberg. UCOS stelde daarom een repair café ter beschikking waar studenten gratis hun defecte spullen lieten herstellen. Een team van vrijwilligers was de hele namiddag druk in de weer met herstellingen aan kledij, kleine huishoudapparaten, fietsen, enz. Er was eveneens een Recupel-inzamelpunt waar oude en defecte elektrotoestellen ingeruild werden voor een gratis drankconsumptie.

Een bartent met fairtradeproducten vervulde de setting.

In de aanloop naar de 'Zero Waste Day' werd eveneens de fotowedstrijd 'Trashure' online gelanceerd, waarbij op zoek werd gegaan naar originele beelden over afvalverwerking en hergebruik van afval. De winnaar Jonathan Bertholet ontving de hoofdprijs: het boek 'Overdevelopment, Overpopulation, Overshoot'. De winnende foto's werden tentoongesteld tijdens de 'Zero Waste Day'.

FOTOTENTOONSTELLING 'IK BEN DE LAATSTE INDIAAN'

Gedurende de hele maand november werden menselijke verhalen uit Palestina via een fototentoonstelling tot bij de studenten gebracht. De tentoonstelling met *finissage* werd georganiseerd door UCOS, in samenwerking met KultuurKaffee. 'Ik ben de laatste Indiaan' is een **multidisciplinair artistiek project** waarin fotografe en journaliste Hadil Al-Ramli op een pijnlijke en gevoelige wijze de rijke Palestijnse geschiedenis confronteert met het dagelijkse leven in Gaza vandaag, wars van de bloedige realiteit.

De *finissage* werd door tientallen studenten en geïnteresseerden bijgewoond. De Palestijnse fotografe gaf er, met behulp van videobeelden, zelf uitleg over haar project. Ze ging daarbij vooral op zoek naar een antwoord op de vraag hoe mensen met elkaar in contact komen en met elkaar samen kunnen leven in een samenleving met verschillende culturen en religies. Hadil Al-Ramli studeert momenteel aan RITCS in Brussel. Haar werk als documentaire fotograaf verscheen in internationale tijdschriften en werd meermaals bekroond.

11.11.11-CAMPAGNE "SANTÉ"

Waar je ook woont, zonder sociale bescherming is het leven als het ware een loterij. Ziek worden en geen medicijnen kunnen kopen: voor 75% van de mensheid is dat geen fictie. In het tweede campagnejaar, ditmaal onder de campagnetitel Santé!, legde 11.11.11 de nadruk op een basisgezondheidszorg voor iedereen. 20 organisaties (ngo's, vakbonden en mutualiteiten) voerden 2 jaar (2015 - 2016) campagne voor 'sociale bescherming voor iedereen'.

Tijdens de officiële campagneweek, bouwde UCOS een infostand in het VUB-restaurant op de campus in Etterbeek. Studenten werden aangesproken en ontvingen alle informatie over de problematiek en de campagne. Zij kregen eveneens de mogelijkheid om de **11.11.11-petitie**, onder de vorm van doktersbriefjes, te ondertekenen.

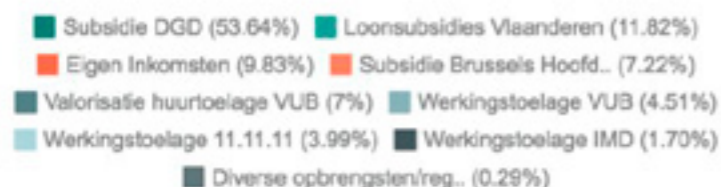
Medewerkers van 11.11.11 bezochten deze activiteit en brachten hierover verslag over binnen het campagneteam. De verzamelde handtekeningen werden nadien aan 11.11.11 bezorgd.

© Brecht Goris

FINANCIËEL VERSLAG

OPBRENGSTEN 2016

Subsidie DGD	€ 185.821,24
Loonsubsidies Vlaanderen	€ 40.953,99
Eigen Inkomsten	€ 34.068,00
Subsidie Brussels Hoofdstedelijk Gewest	€ 25.000,00
Valorisatie huurtoelage VUB	€ 24.250,00
Werkingsloelage VUB	€ 15.617,50
Werkingsloelage 11.11.11	€ 13.827,26
Werkingsloelage IMD	€ 5.892,72
Diverse opbrengsten en regularisaties	€ 1.010,52

KOSTEN 2016

Personeelskosten	€ 235.977,10
Vervoer,verblijf, activiteiten in het Zuiden	€ 38.034,17
Huur en huisvestingskosten	€ 27.068,34
Vergoedingen	€ 20.908,77
Algemene kantoorkosten	€ 7.487,32
Activiteiten in het Noorden	€ 7.346,34
Andere kosten	€ 7.175,98

OPBRENGSTEN	begroot	gerealiseerd	verschil	%
Eigen inkomsten	23.900,00	34.068,00	10.168,00	143%
Subsidies en toelagen	318.597,65	311.825,44	-6.772,21	98%
Diverse opbrengsten en regularisaties	-	270,00	270,00	-
Financiële opbrengsten	-	277,79	277,79	-
Algemeen totaal	342.497,65	346.441,23	3.943,58	101%
KOSTEN	begroot	gerealiseerd	verschil	%
Huur en huisvestingskosten	25.950,00	27.068,34	1.118,34	104%
Algemene kantoorkosten	4.860,00	7.487,32	2.627,32	154%
Relaties en representatiekosten	3.000,00	2.925,59	-74,41	98%
Activiteiten in het Noorden	8.980,00	7.346,34	-1.633,66	82%
Vervoer, verblijf, activiteiten in het Zuiden	44.690,00	38.034,17	-6.655,83	85%
Vergoedingen	16.100,00	20.908,77	4.808,77	130%
Personeelskosten	233.067,82	235.977,10	2.909,28	101%
Andere kosten	3.630,00	4.250,39	620,39	117%
Algemeen totaal	340.277,82	343.998,02	3.720,20	101%
Saldo	2.219,83	2.443,21	223,38	110%

BALANS 2016

VASTE ACTIVA	828,24	EIGEN VERMOGEN	112.943,24
Immateriële vaste activa	0,40	Fonds sociaal passief	72.757,88
Materiële vaste activa	827,84	Over te dragen resultaat	31.681,03
		Voorziening risico's & kosten	8.504,33
VLOTTENDE ACTIVA	146.095,61	SCHULDEN	33.980,61
Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	46.154,52	Schulden op ten hoogste 1 jaar	33.696,10
Handelsvorderingen	19.827,05	Handelsschulden	9.312,71
Overige vorderingen	26.327,47	Schulden m.b.t. bezoldigingen en sociale ...	24.383,39
Liquide middelen	99.941,09		
Overlopende rekeningen	0,00	Overlopende rekeningen	284,51
TOTAAL ACTIEF	146.923,85	TOTAAL PASSIEF	146.923,85

	2016	2015	2014	2013	2012*	2011	2010
Liquiditeitsratio (moet groter dan 1 zijn)	4,30	3,91	1,46	3,03	1,21	1,47	1,75
Solvabiliteitsratio : EV/TV (0,25-0,5)*	0,77	0,75	0,33	0,67	0,18	0,32	0,47
Rentabiliteitsratio (nettowinst/EV)	0,02	0,25	0,00	0,16	0,22	0,68	0,30
Budgetair evenwicht **	2.443,21	2.7312,35	-237,18	11.233,47	12.895,87	22.940,26	7.729,36

* voor 2012 werden de nog te ontvangen subsidies opgeteld bij het totaal vermogen
 ** voor 2014 was het resultaat voor verwerking gelijk aan : -6053,00

MET DE STEUN VAN

IN SAMENWERKING MET

PARTNERS VLAAMS HOGER ONDERWIJS

COLOFON

UCOS wordt structureel financieel gesteund door de Vrije Universiteit Brussel, deMens.nu en Vlaamse social-profitfondsen en ontvangt verder subsidies van:

- De Belgische Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
- Internationaal Vlaanderen
- Brussels International
- 11.11.11

UCOS werkt in België samen met:

- 11.11.11
- Afrika Film Festival
- deMens.nu
- Echos Communication
- Edukado
- ULB-Coopération
- USOS
- VLIR-UOS
- Vrije Universiteit Brussel
- VVOB

UCOS werkt internationaal samen met:

- Kapuscinski Development Lectures (Europese Commissie, UNDP)
- IHEU
- IHEYO
- Université de Lubumbashi
- Sichuan University
- Kanyundu

Partnerinstellingen van het Vlaamse hoger onderwijs:

- Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
- Arteveldehogeschool
- Erasmushogeschool Brussel
- Hogeschool Gent
- Hogere Zeevaartschool
- Howest
- Karel de Grote-hogeschool
- KU Leuven
- Hogeschool PXL
- Universiteit Antwerpen
- Universiteit Gent
- UHasselt
- VIVES
- Vrije Universiteit Brussel

Universitair Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking vzw

Pleinlaan 2, 1050 Brussel

+32 (0) 2 614 81 65

contact@ucos.bee